Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII. Cena lista je $4.00 Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., petek, 16. maja (May 16) 1919. Subscription $4.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 116.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act o Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PLEBISCIT ZA SLOVENCE OB SEVERNI MEJI.

Slovenci zahtevajo Celovec, Maribor in kontrolo Drave. Italija je dobila Trbiž na koroško-kranjski meji. Jugoslovanske trgovske ladje bodo razdeljene med zaveznike. Italijani utrjujejo dalmatinska mesta.

Pariz, 1. maja. — Dr. Trumbić, načelnik jugoslovanske misije v Parizu, je danes konferiral s polkovnikom Housejem, ameriškim delegatom in Thos. N. Pagejem, ameriškim poslanikom v Rimu. Domneva se, da je trojica razpravljala o kompromisu glede na Reko.

London, 15. maja. — Iz Belgrada poročajo, da so Italijani izkrcali močne vojaške čete v Zadru in Šibeniku na obali Dalmacije. Italijani se pomičejo proti vzhodu in utrjujejo gorske grebene in prelaze.

Pariz, 15. maja. — (P. S. Mowrer poroča med drugim): Informiran sem, da delo z avstrijsko pogodbo hitro napreduje. Pogodba bo predložena delegatom Nemške Avstrije v par dneh. Domneva se, da bodo zavezniki dovolili Avstrijcem teden dni časa za protestiranje predno podpišejo. Pogodba je v glavnem enaka nemški pogodbi in razlikuje se le v podrobnostih. Meje Nemške Avstrije, kot se vidi že vnaprej, so določene takole:

Meja s Švico ostane stara izvzemši Vorarlberga, ki je glasoval za pridružitev k Švici. Meja z Italijo od Švice do Trbiža je določena na temelju londonske pogodbe iz leta 1915. **Trbiž pride pod Italijo. Meja od Trbiža proti vzhodu je še v negotovosti. Jugoslovani zahtevajo mesti Celovec na Koroškem in Maribor na Štajerskem severno od reke Drave. Na ta način pride pod kontrolo Jugoslovanov ne le Drava, temveč tudi železnica, toda razume se, da bo ta meja odločena s plebiscitom v prizadetih krajih.**

Meja med Nemško Avstrijo in Ogrsko tudi še ni znana. Nekaj se govori, da hočejo zavezniki skrčiti Ogrsko do nižin ob Donavi. Meja s Čehoslovakijo in Nemčijo ostane stara češko-nemška meja.

Vprašanje jugoslovansko-italijanske meje od Trbiža proti jugu se morda odloži za pozneje, ker ta meja se direktno ne tiče Nemške Avstrije.

Z bojno mornarico stare Avstro-Ogrske se zgodi, kakor se je zgodilo z nemško mornarico. Oddana mora biti zaveznikom, ki jo potem uničijo ali razdele med seboj. Italijani zahtevajo zase brez malega vso bivšo avstro-ogrsko trgovsko mornarico, češ da so vse te ladje vsidrane v pristanišču Trsta in Reke; Trst je že njihov in ker upajo dobiti tudi Reko, smatrajo, da smejo vzeti tudi parnike, kakor je Francija vzela z Alzacijo in Loreno tudi rudnike in druga posestva. Dalje pravijo Italijani, da so mnoge ladje last nina njihovih "odrešenih" rojakov. Toda ententa je vsekakor mnenja, da je vsa bivša avstro-ogrska trgovska mornarica sovražna lastnina, ki bo razdeljena med zaveznike proporčno, kolikor so oni izgubili ladij vsled submarinskih napadov.

Italijani čutijo, da so prikrajšani na odškodnini, kakor tudi v kolonijalnih in teritorijalnih zadevah. Dalje so v strahu, da bosta Anglija in Francija poskušali oživeti nekdanjo Avstrijo: Angleži in Francozi namreč deluje jo, da se Nemška Avstrija, Čehoslovakija, Ogrska in Jugoslavija združijo v podonavsko carinsko zvezo. Anglija je tudi skeptična glede obstanka nemško-avstrijske republike. Ako avstrijski Nemci ne bodo več marali za Habsburžane, tedaj se lahko zgodi — po mnenju starih diplomatov v Parizu — da dobe angleškega princa.

AMERIČANI ZAPUSTE NEMČIJO PO 1. JUNIJU, ČE NEMCI PODPIŠEJO.

Coblenz, 15. maja. — Tukaj poročajo, da bodo ameriške čete — izvzemši treh regularnih divizij — zapustile Nemčijo po 1. juniju, ako nemška republika podpiše mir.

Washington, 15. maja. — Vsa 33. divizija ameriške armade je na potu domov. Večina enot je že na morju.

DELEGATJE NEMŠKE AVSTRIJE SO PRIŠLI.

Karl Renner, načelnik nemško-avstrijske delegacije, prijazno sprejet.

ENTENTA ZAVRGLA NEMŠKI DELAVSKI PROGRAM.

London, 15. maja. — Filip Scheidemann, načelnik nemške vlade, je poslal "Daily Heraldu", glasilu Delavske stranke na Angleškem, apel na angleško delavstvo, da naj vpošteva "neznosen položaj, v katerega so spravili Nemčijo mirovni pogoji entente."

Pariz, 15. maja. — Karl Renner, socialistični načelnik nemško-avstrijske vlade, je včeraj prišel na čelu delegacije v St. Germain. Vsega osobja z delegati vred je 60 glav.

Avstrijski Nemci so bili bolj prijazno sprejeti, kot pa delegatje iz Nemčije. Zastopniki francoske vlade so jim celo segli v roke, ko so jih spremili z vlaka do avtomobilov. Delegacija se je nato odpeljala v vojaškem spremstvu v St. Germain na prijaznem griču, odkoder je krasen razgled na Pariz in reko Seno. Delegatje so nastanjeni v mnogih vilah, okrog katerih ni ograj in stražnikov, kakor so okrog bivališč nemških delegatov v Versaillesu.

Načelnik Renner je bil dobre volje in oči so se mu svetile veselja, ko je pozdravil zastopnike zaveznikov. Ljudstvo, ki je opazovalo prizor na postaji, je kazalo več radovednosti kakor sovražnosti. Na postaji je bilo krdelo angleških, francoskih, ameriških, italijanskih in japonskih žurnalistov in oficirjev, ki so delili dobro voljo s prišedšimi delegati. V družbi je več žensk in profesor Lammsch je pripeljal s seboj soprogo in hčer.

Renner se je takoj oprostil, da ne razume francoščine in govori le nemščino. Kolikor je soditi iz pogovora z delegati, bodo zahtevali, da pripadejo Nemški Avstriji vsi nemški deli Češke in Tirolske. Glede združitve z Nemčijo pa niso edini.

Pariz, 15. maja. — Maršal Foch ima sestanek z generalom Pershingom v Coblenzu. Domneva se, da se Foch posvetuje z ameriškim poveljnikom, kakšne korake bo storila ameriška okupacijska ar-

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

"OSVOBODITE VOJAKE IZ SIBIRIJE!" 70,000 PODPISOV.

Chicago, Ill. — V sredo je bila odposlana predsedniku Wilsonu peticija s 70,000 podpisi iz Chicage, ki zahteva, da se vrnejo ameriški vojaki domov iz Sibirije. V kratkem pojde v Pariz druga peticija z 10,000 podpisi in vršila se bo tudi demonstrativna parada v glavnem delu mesta v prilog odpoklicanja ameriških čet iz Rusije.

REPUBLIKANSKE STARINE SO NA KRMILU.

STARA GARDA V REPUBLIKANSKI STRANKI JE ZMAGALA.

Organizirala bo senat kljub protestom od strani mladih.

Washington, D. C. — Starine v republikanski stranki, ki so združene okoli senatorja Penrosa iz Pennsylvanije, nadaljujejo z organiziranjem bodočega senata, ki je sklican k izrednemu zasedanju na dne 19. maja.

Senator Penrose je zmagal in postane predsednik finančnega odseka, ki sestavi novo colninsko predlogo, o kateri govore republikanci, da jo sestavijo, ko prične kongresno zasedanje.

Napredni elementi v republikanski stranki, ki so ostali v opoziciji napram starinam, čeprav je Roosevelt zapustil progresovsko stranko, bodo morali priznati Penrosa predsednikom finančnega odseka, ali pa ustanoviti posebno skupino vstašev, če niso zadovoljni z njim in njegovo colninsko politiko.

Penrosova frakcija meni, da so bili progresovci tepeni v letu 1912 in da noben senator ne mara voditi poražene stranke, ker nima upanja na uspehe.

Penrose je odprto priznal, da rajše glasuje, da demokrat Simmons postane predsednik finančnega odseka, kakor da je izvoljen naprednjak iz republikanske stranke.

On pravi, ljudstvo je izvolilo v večini starinske senatorje in kongresnike in zato predlaga, da starinski političarji tudi vživajo svoje zmage. Dejal je, da so napredni republikanci izgubili zaupanje pri ljudstvu.

Penrose nadaljuje z bojem, da senator Warren iz Wyominga postane predsednik proračunskega odseka. V političnih krogih govore, da se Warren umika vsled napadov od strani progresovcev in da se umakne senatorju Smootu kateremu progresovci niso tako nasprotni kot njemu.

Starinski republikanci namerava jo napraviti progresovcem majhno koncesijo. Pripravljeni so izvoliti senatorja Hiram Johnsona iz Washingtona za namestnika predsednika v senatu. Progresovci pravijo, da ta koncesija ni vredna piškavega oreha, ker misli podpredsednik Marshall predsedovati senatu skozi ves čas zasedanja.

Starinski republikanci so se odločili, da pridrže vsa važna vodilna mesta zase in da dovolijo progresovcem, da dajo duška svoji jezi z besedami, dokler se ne naveličajo govoriti.

V republikanski stranki tudi ni tako mirno, kot izgleda na zunaj. Spor, ki je že enkrat nastal med starinami in mladimi, se lahko vsak čas zopet obnovi, ki pa prav lahko konča z velikim porazom za starine. Res je, da imajo starine skoraj vse večje republikanske dnevnike na svoji strani, ker brezobzirno zastopajo koristi velikih privatnih interesov. Ali če pristaši republikanske stranke, ki prihajajo iz ljudstva, pridejo do spoznanja, da jih veliki dnevniki pošteno vodijo za nos, pride lahko do velikega preobrata v republikanski stranki, in razkol bo postal večji, kot je bil v letu 1912. Če bodo enkrat starinski republikanci padli, se ne bodo nikdar več pobrali s tal.

KONSTABLERSKA PREDLOGA PORAŽENA.

Organizirano delavstvo v Illinoisu je porazilo načrt za državno policijo.

FARMARJI SO POMAGALI.

Springifeld, Ill. — Strokovno organizirano delavstvo je porazilo predlogo za ustanovitev državne policije. To je prva zmaga, ki so jo organizirani delavci dosegli v letošnjem legislaturnem zasedanju s premišljeno in dobro taktiko. Ko je v senatu prišla predloga na glasovanje, je zanjo glasovalo le šestnajst senatorjev, proti nji pa osem in dvajset. Senator Manny je glasoval, da je navzoč, senatorja Herlihy in Denvir pa nista bila navzoča.

Senatorji, ki zastopajo kraje, v katerih so delavske strokovne organizacije močne, so skoraj soglasno glasovali proti predlogi. Ti senatorji so tudi v debati govorili proti predlogi, ki je trajala sedem ur.

Tem senatorjem so se pridružili senatorji iz južnih farmarskih okrajev, ker so se bali, da se farmarjem povišajo davki, če se ustanovi državna policija. Bali so se takorekoč svojih volilcev, ki niso pri volji nositi davčno butaro za privatne industrijske veleinteresе.

Glasovanje se je vršilo po imenih in senatorji glasovali takole:

DA.

Atwood	Cornwell,	Pervier,
Austin,	Curtis,	Sadler,
Baurr,	Dunlap,	Swift,
Barbour,	Hull,	Turnbaugh,
Clark,	Lantz,	Wheeler—16.
Cliffe,		

NE.

Barbill,	Dailey,	McCullogh,
Barr,	Duvall,	McKay,
Boehm,	Essingeon,	Powell,
Brady,	Glaskin,	Rose,
Broderick,	Gorman,	Shaw,
Buck,	Hamilton,	Spence,
Campbell,	Hewitt,	Sullivan,
Canaday,	Hughes,	Wendling,
Carlson,	Jewell,	Wood,
Carroll,	Kessinger,	Wright.

Usoda predloge, ki določa osemurni delavnik za ženske, še ni odločena.

V državi Illinois je strokovno organizirano delavstvo hodilo dolgo časa staro pot in se poslužilo stare Gomperseve taktike neumešavanja v politiko. Delavci so spoznali, da jim ta taktika ne prinese uspehov, ampak da prihajajo iz dežja pod kap. Zavrgli so staro taktiko in se organizirali v samostojni politični stranki, ki je v prvi volilni bitki dosegla že lepe uspehe. Naj izpade glasovanje o predlogi za uvedbo zakonitega osemurnega delavnika ,kakor hoče, kljub temu ne more nihče utajiti, da je le spremenjena bojna taktika strokovno organiziranega delavstva povzročila, da je bila predloga za uvedbo državne policije poražena tako strašno, da njeni zagovorniki niso pričakovali takega poraza.

Političarjem starih strank je zlezel strah v kosti, ko so videli, da se delavstvo organizira samostojno v svoji stranki, obenem pa ponuja svojo desnico farmarskim organizacijam, da gredo skupno v boj proti privatnim interesom, ki odirajo delavca in kmeta. Političarji starih strank so hoteli pokazati, da niso tako sovražni delavskim interesom, kot se govori o njih, pa so glasovali proti predlogi, da tako dokažejo, da so naklonjeni delavskim interesom.

Strokovno organizirani delavci se ne bodo dali premotiti od spremenjene taktike starih političarjev, ampak pojdejo po poti naprej, ki so jo spoznali za pravo in ki zanesljivo vodi do zmage.

Političarji starih strank so se prepozno zbudili iz spanja, da popravijo, kar so zagrešili.

SREČEN LOVEC.

Aurora, Ill. — Farmar A. E. Engel je ustrelil orla, ki meri z razprostrtimi peroti šest čevljev. To je največji orel, ki so ga videli v zadnjih letih v tej okolici.

Otroci so videli, da je orel napadel dve raci na dvorišču in tekli so povedat očetu v hlev, kaj se je zgodilo. Oče je zagrabil puško in ustrelil roparja, ki se je usedel na kup lesa.

ITALIJANSKI SOCIALISTI NE MARAJO REKE.

Frankfort, Ind. — Basil Walters, ki je eno leto služil z ameriškimi četami v Italiji, je izjavil ob svojem povratku domov, da ima Wilson prav, ker ne pusti Italijanom Reke. Walters pravi, da je Italija pričela še le pu sklenjenem premirju razglašati Reko za italijansko mesto. Italijansko ljudstvo samo se ne zanima dosti za Reko in velika frakcija socialistične stranke, ki raste dnevno, je proti zahtevam rojalistične stranke.

DELAVSKO GIBANJE ŠIROM AMERIKE.

Poulične železnice počivajo v Pittsburghu; mlekarski vozniki izprti v Chicagu.

GENERALNA STAVKA V WINNIPEGU.

Pittsburgh, Pa. — 3500 motornikov in sprevodnikov poulične železnice je zastavkalo in ves cestnoželezniški sistem počiva. Uslužbenci zahtevajo 12c povišanja plače na uro.

Chicago, Ill.—Par velikih mlekarskih družb je izprlo 3000 voznikov, ki zahtevajo $9 povišanja plače na teden in poleg tega provizijo. Vsled izprtja voznikov je nastalo pri mnogih večjih odjemalcih pomanjkanje mleka.

Toledo, O. — Stavkarji v Overlandovih tovarnah se krepko drže v svojem boju za 44urni tedenski delavnik, medtem ko družbe nočejo odnehati od svojega stališča, da morajo delavci delati 48 ur na teden.

Winnipeg, Manitoba. — V mestu je velika delavska kriza. 75.000 delavcev, ki pripadajo sto različnim unijam, je v četrtek zastavkalo. Prizadete so poleg tovarn tudi plinarne, elektrarne, pekarije, mlekarne, prodajalnice, policijski in požarnobrambni oddelek, poulične železnice, telefonska centrala in poštni promet.

Toledo, O. — Delavci, izprti od avtomobilskih tovarnarjev, so priredili velik pohod po mestu, katerega so se udeležile tudi ženske z dojenčki v naročju in dosluženi vojaki. Pohod se je vršil v najlepšem redu. Vojaki v pohodu so nosili veliko ameriško zastavo, v katero so gledalci metali drobiž, ki služi v podporo izprtim delavcem.

Bratovščina železniških strojevodij in kurjačev je izjavila, da ustanovi zadružno prodajalno, da bodo prejemali iz nje potrebno blago izprti delavci, obenem bo pa udarec za branjevce (groceriste), ki so se po svoji organizaciji izrekli, da simpatizirajo s tovarnarji, ki so izprli delavce.

Branjevci, ki žive od tega, da prodajo voje blago, kajti tovarnarji ne kupujejo pri njih svojih potrebščin, se bodo še bridko kesali radi svojega zaključka, ko bo zadružna prodajalna odprta in jim pobere njihove odjemalce.

PARNIK V NEVARNEM POLOŽAJU.

Duluth, Minn. — Naenkrat se je ponoči oglasila parna piščalka na jezeru in naznanila, da parnik kliče na pomoč. Vlačilne ladje so odrinile na jezero in našle zunaj veliki parnik "Midvale", ki je klical na pomoč. Pokvarile so se mu zračne sesalke.

MORGANU SE VRNE NJEGOVA JAHTA.

Washington, D. C. — Ko je izbruhnila vojna, je J. P. Morgan posodil svojo jahto "Corsair" vladi. Zdaj se njegova jahta, ki je bila v vladni službi okoli dve leti, vrača iz Evrope domov. Mornariški department izjavlja, da se jahta zopet izroči Morganu.

VREME.

Chicago in okolica: V petek delloma oblačno in hladno. Severni vetrovi.

IZZA ZAGRINJALA CENZURE V ITALIJI.

Prve vesti o resničnem položaju v Italiji, ki so ušle cenzuri.

STAVKE IN POULIČNE BITKE

Kaj se godi v Italiji?

To vprašanje je bilo večkrat zastavljajo zadnje čase, toda jasnega odgovora ni bilo mogoče dobiti. Zdajpazdaj je kakšna kratka vest ali odlomek vesti pokukal skozi črno temo cenzure, ki je povedal, da v Italiji ni vse tako, kakor slikajo šovinisti in aneksisti v Rimu in Parizu, toda takoj nato je bilo zopet vse pomečkano in tema je ostala neprodirna. Vesti o grozeči revoluciji v Italiji so se večkrat ponovile; ravno te dni je prišla v Pariz misterijozna vest, da je bila pretrgana brzojavna zveza med Rimom in Neaplem, ali nihče ni hotel pojasniti, kaj je bilo.

Newyorški "Call" je pravkar objavil poročilo iz Rima, ki je datirano 20. aprila in ki daje precej luči razmere v Italiji, kakršne so bile zadnji mesec. V tem poročilu je prva vest, da so se vršili v Rimu krvavi boji med delavci in vojaki in obležalo je mnogo mrtvih. Poročilo sledi v celoti:

Rim, 20. apr. — Drugi Vezuv grozi danes v Italiji. Štiriindvajseturna stavka v Rimu 16. t. m. je prvo bobnenje prihajajočega izbruha; poulična bitka med delavci in 2000 policisti in vladnimi agenti, v kateri je padlo mnogo mrtvih, je prvi blisk iz jame italijanskega nepokoja.

Položaj v Italiji je danes sledeči:

Večina ljudstva je bila proti vojni. Stranke, ki so bile za vojno, so stranke, ki so vedno napadale socialistično stranko. Te stranke so poslale v Pariz delegate, ki imajo nalogo dobiti vse tisto, kar so vojne stranke označile za "iredentistični program." Ako stranke ne izvojujejo tega programa, tedaj pomeni, da je bila vojna za Italijo zastonj, kajti Avstrija je že v začetku vojne ponudila Italiji gotove kraje, ako ostane nevtralna. Poraz italijanskih diplomatov v Parizu bi pomenil razkol v vojni stranki. Radikalci, reformisti in republikanci bi obrnili vladi hrbet ,ker nočejo nositi odgovornosti za padec monarhije in vojne stranke.

Obstoječe politične institucije bi razpadle v prah in revolucija, kadar enkrat pride, se ne bi ustavila pri majhnih političnih reformah. To, kar se imenuje boljševizem, bi zmagalo v Italiji in preobrat v Italiji bi gotovo vplival na zapadno Evropo.

Italijanska vlada ve to in zato hoče za vsako ceno obdržati slogo med vsemi elementi, ki so podpirali vojno — to je slogo kapitalističnega razreda — da more na ta način odbiti napad proletarskega razreda in se izogniti socialni revoluciji. Po mnenju vlade zavisi torej bodočnost države in varnost kapitalizma od izida mirovne konference v Parizu.

Vlada pa hoče, da njeni elementi tudi pokažejo, da res lahko potlačijo socialne nemire, ako se hoče zanesti nanje. In tako smo doživeli velik šovinistični izbruh, ki se suče okrog Reke. Reka nam je naenkrat postala vse, kakor da je od tega mesta odvisna eksistenca Italije. Orlando se je postavil na čelo največje diplomatične bitke v svojem življenju. Igrati hoče vlogo narodnega junaka. Reka nam je vse, a drugo, kar teži italijansko maso, naj stopi v ozadje, v pozabnost.

Socialisti so pa hoteli demonstrirati, da italijanski proletarijat stremi za nečim drugim, ki je bolj važno in iz tega vzroka so organizirali 16. aprila štiriindvajseturno stavko z demonstracijami v Rimu.

Vlada je dovolila demonstracije. Zakaj? Enostavno zato, ker je mislila, da se ji nudi lepa prilika za zavraten napad na socialiste. Presenetiti je hotela demonstran-

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $4.00 na leto, $2.00 za pol leta in $1.00 za tri mesece; Chicago $5.50 na leto, $2.75 za pol leta, $1.40 za tri mesece, in za inozemstvo $7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $4 per year; Chicago $5.50, and foreign countries $7.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. (Maja 30-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Hujskanje k izgredom.

Ameriški profitarji so pričeli s sistematičnim organiziranjem provokatoričnih in hujskajočih sredstev proti organiziranemu delavstvu. Majski izgredi po raznih mestih so bili le en del te zarote. Provokatorična sredstva so sicer označena z znamko "boljševizma", toda profitarji bodo kmalu prišteli med "boljševizem" vsako postavno delavsko gibanje v Ameriki. Dokaz je pekovska stavka v Chicagu. Voditelji te stavke so že krščeni za "boljševike", dasiravno niso nič druzega kot člani Ameriške Delavske Federacije.

Zadnje čase so pričeli magnatje za izdelovanje filmov ali premičnih slik organizirati propagando za izzivanje izgredov, ki bodo seveda zvrženi na delavce. "Moving Picture Magazine" je prošli mesec objavil poziv na ravnatelje kinematografskih družb, da se naj poslužijo rdeče zastave in igralcev v vojaških uniformah, trgajočih bandero, za slike, v katerih se naj pobija in smeši socializem.

"Mayflower Photoplay Corporation", ki izdeluje slike, se je že odzvala in producirala igro z naslovom "Bolshevism on Trial", katero že kažejo v nekaterih gledališčih. Igra je posneta iz Dixonove novele "Comrades", ki se peča z izmišljenim socialističnim eksperimentom v namišljeni koloniji. Vsa stvar je skrajno absurdna in namenjena, da provocira v priprostih, nevednih ljudskih masah najnižje inštinkte, ki streme za nasiljem.

Vsi trezmomisleči Američani so povzdignili mogočen glas protesta proti tej poživinjeni propagandi v obliki premičnih slik in protest je že našel odmev v krogih vlade v Washingtonu. William B. Wilson, tajnik delavskega departmenta v Washingtonu, je pisal generalnimu pravdniku Palmerju in glavnemu poštarju Burlesonu, da naj nastopita proti izdajateljem "Moving Picture Magazina" in proti gori omenjeni korporaciji, ki je producirala izzivajočo igro.

Delavski tajnik Wilson je med drugim pisal Palmerju tudi sledeče: **"V kritičnem času, ko se dežela bori s problemom prehoda iz vojne v mir in ko je potrebno, da se v vseh ozirih gleda na miren razvoj novih razmer in na previden izhod iz sedanjega nepokoja, je omenjeni list pričel s slepilno metodo oglaševanja širiti izzivajoč duh po vsej Ameriki, ki prav lahko prinese izgredniške demonstracije z edinim namenom, da izdelovalci filmov in gotove igre v slikah naredijo dobiček".**

Burlesonu je pa pisal: **"Nikdar v svojem življenju še nisem videl bolj nevarnega čtiva, kot ga je objavil urednik navedenega lista. Takšno čtivo je preračunano, da prinese nasilje in nemire, kjerkoli se oglaša dotična igra".**

Če je torej član ameriške vlade na ta način obsodil profitarsko in nasilje izzivajočo manijo kapitalistov, kako jo morajo še le obsoditi vsi zavedni delavci.

Kje je logika? — V mirovni pogodbi je določeno, da del nemškega prebivalstva ob Kielskem prekopu odloči s plebiscitom, da li hoče ostati v nemški republiki ali se hoče priključiti Danski. Danska vlada pa protestira proti tej določbi in pravi, da dotičnih Nemcev sploh ne mara, čeprav glasujejo za priključitev k Danski.

Kaj to pomeni? Zakaj so mirodajalci tako dobrodušni s plebiscitom tam, kjer ga ni treba, na drugi strani ga pa ne dajo narodom, ki ga zahtevajo, kot n. pr. Slovenci, ki zahtevajo plebiscit za primorske kraje, toda v Parizu se ne zmenijo zanje?

Rešitev uganke je v tem, da bi rada enteta dala dotične Nemce Danski zato, ker hoče, da Danska, oziroma ententa kontrolira obe strani Kielskega prekopa. Nesreča za Slovence je torej ta, ker ne bivajo ob kakšnem kanalu, kateri bi bil internacionaliziran!

Ruski veliki knezi vstajajo od smrti. — Bivši ruski veliki knez Nikolaj, o katerem je brzojav poročal, da so ga boljševiki že večkrat umorili na strahovit način, je zdrav in vesel dospel v Carigrad.

Narod pravi, da ima mačka devet življenj v sebi, takle ruski veliki knez jih ima pa **najmanj osemnajst.**

DOPISI.

VAŽNO ZA DOPISNIKE. — Prva seja izvrševalnega odbora ž. N. P. J. je sklenila, da dopisi ne smejo presegati ene kolone. Uredništvo nima pravico prelomiti tega zaključka.

Dopisniki, ki ne morejo obdelati predmeta v eni koloni, naj dopis razdele v poglavja, ki jih naj označijo z rimskimi številkami. Na pr. I., II. in III. Tako razmnovani dopisi pojdejo zaporedoma po poglavjih v list.

Chicago, Ill. — **Dr. Nada št.** 102 S. N. P. J. priredi v soboto zvečer 17. maja domačo zabavo v dvorani S. N. P. J. na Lawndale Ave. in 27. cesta. Pridite vsi, ki se hočete dobro zabavati.

Pueblo, Colo. — V zadnjem februarju se je zbral v našem mestu krožek slovenskih diletantov k razgovoru, če ne bi bilo umestno prirediti zopet kako dobro narodno igro. Uspeh tega sestanka, je bil, da se je določilo prirediti igro "Revček Andrejček."

Kasneje, ko so bile predpriprave končane, uloge razdeljene med delitante, bila je druga seja, na kateri se je volil provizorični odbor do konce igre, z namenom seveda, da se organiziramo na dramatičnem polju in ustanovimo tozadevno organizacijo na solidni podlagi, katede namen naj bi bil gojiti dramatiko, petje i. t. d.

Igra se je vršila dne 27. aprila ob izvrstni udeležbi občinstva. Prireditev je izpadli zelo dobro, s finančne in moralne strani. Kajti če se pomisli na velike stroške, katere je zahtevala prireditev, je kljub temu bilo čistega preostanka $91.06.

Kako so posamezni diletantje rešili svoje vloge, pa prepustim sodbo občinstvu. Toda, če se oziramo na splošno mnenje gledalcev in na pohvalo od njih strani, so dilitantje precej dobro rešili svoje vloge, osobito še, ker so nekateri prvič nastopili na odru. Vidi se toraj, da ima naša Slovenska Talija med našim proletarijatom, raznovrstne in dobre talente za marsikatero prireditev. Treba jih je le vzbuditi, izuriti in organizirati.

Pozabiti ne smem tudi onih, ki so iz prijaznosti pomagali pri delu na veselici. Vsem skupaj v imenu diletantov iskrena hvala.

Na splošno željo našega ljudstva se igra v par tednih najbrže ponovi. V tem slučaju, kakor tudi za bodoče, apeliram na stariše, da puste mladež kolikor največ mogoče doma. Kajti ena stvar je gotova, da vsaki izmed udeležencev pride k podobnim prireditvam, da se zabava in naužije igre, kar je pa vsed nemira in joka otrok, kakor tudi splošnega šundra skoraj onemogočeno. Tudi igralcem ni piknik, ko izvajajo svoje vloge, ako je nemir v dvorani. Rojaki, teh besed nisem zapisal morda radi kakih kapric, pač pa ker uvidevam potrebo opozoriti vas nato za bodočnost. Pustite deco doma in videli bodete, da boste imeli večji užitek zabave in tudi igralcem olajšate njih trud.

Dne 5. maja je imel krožek drugo sejo, katera je zaključila, da se z započetim delom nadaljuje in ustanovi "Dramatični klub", voli odbor in vkrene vse potrebno. Klub funkcijonira pod imenom: "Slovenski dramatični klub "Bled". V odbor so bili izvoljeni sledeči uradniki; Predsednik Charles Pogorelec, tajnica, ga. Rosie Radovich, blagajnik Frank Boltezar. Nadzorni odbor: Frank Erznožnik, John Skul in Joseph Menein. Pristopnina h klubu je $1.00, mesečni prispevki 10 centov od člana. Seje se vrše enkrat na mesec. Sicer pa o poslovanju te mlade organizacije na prosvetnem polju, bolj natančno enkrat pozneje.

Namen kluba je še šćasoma organizirati pevski zbor, odnosno pevski odsek dramatičnega kluba.

V Pueblo imamo lepo število mladih fantov in deklet, kakor tudi drugih petja zmožnih rojakov in rojakinj. Lahko bi imeli organizacijo na dramatičnem polju in tudi pevski zbor, ki bi bil ponos naši naselbini. Klub pozivlja torej vse, ki imajo veselje do petja in dramatike, da se mu pridružijo.

Poleg druzih važnih zaključkov te seje, je eden izmed najbolj važnih tudi ta, da je članstvo soglasno sklenilo prispevati od preostanka veselice in igre svoto $50.00 "Jugoslovanskemu republičanskemu združenju" v miljon dolarski fond. To je prva organizacija v naši naselbini, ki se je odzvala pozivu J, R, Z, za narodni davek. In lahko smo ponosni nato.

Želeti bi bilo, da se tudi druga društva in posamezniki boljše odzovejo temu pozivu, ker v preteklosti je bil odziv iz Pueblo v ta namen pač klavern, če se ozremo po druzih in to celo manjših naselbinah.

Članstvo dramatičnega kluba je s tem pomembnim činom pokazalo, da se v polni meri zaveda težkih časov, v katerih se nahaja naš slovenski odnosno jugoslovanski narod v stari domovini. Narod, kateri se je komaj otresel večstoletnega habsburškega monarhističnega jarma, a že ga sovražniki demokracije in svobode skušajo vkleniti v drugega! Rojaki, ali naj mi to mirno gledamo? ne, nikdar ne. Proč z monarhijami, tako kliče duh časa. Narod naj sam odloča o svoji usodi. **Jugoslavija mora biti, svobodna, demokratična, federativna republika!** To naj bode naše geslo. **Chas Pogorelec.**

Dubuque, Ia. — Veliko je še prostora v svetih nebesih, kakor tudi pred vratmi, kjer stoji golida sv. Florijana. O sveta čikaška molčečnost in brezzvišena roženkranska tihota, segla si celo do samotanskih vrat, do iowskih kloštrov, do ušes vseh redovnikov in bogabojočih lemenatarjev. In ti sveta molčečnost, kaj je s teboj, da v teh lepih spomladanskih dneh molčiš v "presveti", "brezmadežni" in izvirnega greha spočeti granati. V nebesih bilo dovolj prostora, yes, tam, kjer molijo roženkrance. Sam sveti duh bi plaval pod nosom in nad nosom, pred očmi bi migljalo in trepetalo; oh oko ni videlo, uho ni slišalo, kar je pripravljenega za one, ki molčijo in molijo. Še en očenaš, da bi jih ne prevzele skušnjave . . . Amen.

Kdor prvi pride, prvi melje, vsakemu po zasluženju.

Yes, še smo tukaj, pa če prav je minula Velikanoč. Letele so na nas granate kakor perzijske puščice na Špartance pri Termopilah, toda mi se smejemo in šalimo, kakor da bi se igrali z metuljčki in poljubčki. Kaj me briga govorica za menoj, še manj pa Jaka Počakaj, ki študira sedaj privlačno silo iowskih fencev, in to na komando slavne, prevzvišene ,nezmotljive, bogaječe, odkritosrčne, katalinske, nekdanje črno-rumene, clevelandsko-newyorške in newyorško-čikaške složne "Neslo ge". Sveti Duh naj kroži nad glavami vseh faranov, nebeška luč naj sveti v uredništvu preslavne Nesloge in uredniku prejšne pa latvico kislega mleka, da se ne bo davil nad fencih, katerih konštrukcijo razume le — Jaka Počakaj.

Velikanoč pa taka! Že v soboto se je napotila slovenska karavana pod vodstvom zagorelega Meksikanca čez reko Mississippi v deželo Wisconsin. Toda nismo prestopili reke Misissippi. Naraščajoča voda je vzela most in mi smo se obrnili nazaj proti Ioča. Z jezo smo zlezli na pečine Eagle Pointa, kjer smo završili naš ponesrečeni izlet.

Zvečer se je vršila gostija. Iz Minnesote ali odkod, saj sam ne vem, prišla je precejšna šunka in potresena potica. Rekli so, da je njih gospodar oni, ki še vedno trdi, da je srčna napaka neozdravljiva, dokler je človek v 'kloštru'. Seveda ,kadar se pri nas godi kaj enakega, se vrši malo bolj svečano, kakor če zakoljejo bečlarji prašiča ali pa če se poslavlja kakšen doktor iz Clevelanda. Zakaj pa bi ne praznovali s tako slavnostjo, ker so šunke pri nas tako redke, da si niti datuma ne moremo zapomniti, kdaj smo jedli zadnjo poticо ali šunko. Po končanem govoru in nagovoru jokajočega lastnika smo pričeli z zobanjem sladke in dišeče potice. Jedli smo počasi, da je bilo dalj časa luštno. Konca nisem počakal. Pa kaj mi hoče konec, ko je na vsakem koncu tako žalostno, da ni kaj prijeti, še manj pa pojesti.

Drugi dan je bilo tako vreme, da so se zaprla naša šolska vrata. Študentji pa smo se porazgubili po iowskih hribih, dolinah in poljih. Pozno v noč smo se vrnili domov.

Kako je bilo čez teden vam ne bom pravil. Tako dolgčas je bilo, da je bilo joj! (Dalje jutri.)

(Pregledano od gl. cenzorja).

Liffol-le-Grand, Francija. — En bataljon naše divizije se nahaja sedaj v tem mestu, v katerem je veliko železniško križišče, od kjer odhajajo vlaki naloženi z živilom in drugim materijalom za okupirano ozemlje in druge kraje, kot na Poljsko, Čehoslovakijo in druge. Mi opravljamo stražo na teh vlakih in pri raznih velikih skladiščih. Ameriški vojaki so raztreseni po celej Evropi, v prijateljskih in med vojno neprijateljskih državah.

Govorilo se je veliko, da bo naša divizija dodeljena okupacijski armadi in odšla v od zaveznikov zasedeno ozemlje. Toda to so v toliko predrugačili, da mogoče v kratkem odrinemo nazaj v Združene države, česar bi bili zelo veseli.

Želel bi iti nazaj na svoj dom ter postati zopet aktiven član SNPJ., za katero se še ves čas zelo zanimam, ter pridno prebiram "Prosveto". Zelo me veseli, ko razvidim, da omenjena organizacija dobro napreduje kljub katastrofi, katera je zadela vse ameriško ljudstvo posebno pa še razne podporne organizacije. Toda tudi to bo prebolela ter se razcvitala še nadalje.

Obiskal sem tudi svetovno znano mesto Pariz. Pri tem rečem samo, da, kdor ni videl Pariza, ni videl Francije in kdor je videl Pariz, je videl celo Francijo. Kajti v tem mestu se vidi vse, kar le kdo hoče, vse znamenitosti cele Francije. Razne umetnine in dragocene zbirke. Mesto samo na sebi je kot velika odprta zgodovinska knjiga. Opaziš spomine na prve početke rimskega cesarstva, ko so spadale te pokrajine k velikemu rimskemu cesarstvu in tudi najmodernejše in najnovejše zgradbe. Bival sem tri dni v Parizu, toda čas mi je potekel tako hitro, kot da bi bil samo en dan.

Vsak vojak tukaj dobi tridnevni dopust, da si ogleda Pariz in njegove znamenitosti.

Ko bi imel čas, bi lahko napisal debelo knjigo o Parizu. Toda nemogoče mi je, ker samo vedno zaposljeni. Pvt. Josip Ozanich.

MEDNARODNI ŽENSKI KONGRES V ŠVICI.

Šestnajst držav zastopanih. Žene pobijajo blokado in mirovno pogodbo.

Curih, 12. maja. — Miss Jane Adams iz Chicage, stalna predsednica mednarodnega ženskega kongresa, je danes otvorila zborovanje s pozivom, da vse delegatinje vstanejo v znak sožalja za svojci, ki so padli na bojiščih. Več kot 100 delegatinj je molče vstalo s sedežev. Na odru sta stali Angležinja in Nemka druga poleg druge v črni obleki in solze so jima tekle po licih; v dvorani so stale žene iz Anglije, Nemčije, Ogrske, Italije, Nemške Avstrije, Poljske, Amerike, Francije, Belgije in iz drugih držav in tudi njim so privrele solze iz oči pri spominu na njihove mrtve.

Ljudje se čudijo, kako morejo žene iz Anglije, Francije, Belgije, Amerike in iz drugih zavezniških držav zborovati z ženami iz Nemčije in ostalih centralnih držav in skupaj žalovati za mrtvimi. Kdo se čudi? Ženska duša je nepredorna in globoka ženska čuvstva so močnejša od narodnega sovraštva. Žene vsega sveta so se zbrale v Curihu in veže jih skupna vez trpljenja zadnjih štirih let in vez odločnosti, da mora biti bodoči mir pravičen in trajen.

Šestnajst držav je zastopanih na ženskem kongresu. 49 delegatinj je iz zavezniških držav, 36 iz bivših centralnih in 35 delegatinj iz nevtralnih držav.

Ko je Miss Adams otvorila kongres, je zastopnica ženske zveze v Švici pozdravila delegatinje v imenu ženstva v Švici in dejala je, da zborovanje predstavlja "ožjo ligo narodov," oziroma podaja sliko, kakšna bi morala biti liga narodov, liga ljudstev vseh držav, ki delujejo za pravičen mir. Prečitane so bile pozdravne brzojavke mnogih ženskih organizacij širom sveta. Med temi so bile brzojavke Ellene Key, velike škandinavske feministke, Selme Lagerlof iz Švedske in Olive Schreiner. Gdč. Schreiner je sporočila: "Moje mnenje je, da edino žene in delavci morejo rešiti svet iz sedanjega kaosa."

Najbolj dramatičen govor je imela neka pacifistka iz Nemčije. Razložila je, kako so nemške pacifistke protestirale proti invaziji Belgije, proti aneksiji in proti deportiranju belgijskih žen. Žile na njenem vratu so se napele in obraz ji je gorel jeze, ko je žigosala voditelje nemškega militarizma. Rekla je tudi, da je nekrvavi revoluciji na Bavarskem sledila krvava vstaja, proti kateri morajo pacifistke protestirati. Njena izjava, da je ona proti vsaki krvavi revoluciji, čeprav stremi za dobrim ciljem, je izzvala aplavdiranje med zborovalkami.

Zborovalke so se soglasno izrekle proti zavezniški blokadi in sprejele zahtevo, da mora imeti živež neovirano pot v centralne in vzhodne dežele Evrope in v dele Azije. Dr. Alice Hamilton iz Chicage je ostro nastopila proti blokadi. "Vojna se da še kolikor toliko opravičiti," je rekla, "nikdar se pa ne more opravičiti blokada, ki ubija z gladom žene, otroke in stare ljudi, ki niso odgovorni za vojno. Ako bi faktorji, ki diktirajo blokado, videli od blizo, kakšne strašne posledice ima blokada, sem prepričana, da ze je ne bi poslužili. Vojna je končana in ženstvo vsega sveta mora nastopiti proti faktorjem, ki še vedno izstradavajo žene, otroke in stare ljudi."

Pariz, 14. maja. — Velika četvorica je danes prejela resolucijo iz Curiha, katero so soglasno sprejele delegatinje mednarodnega ženskega kongresa. Resolucija obsoja mirovno pogodbo z Nemčijo in se glasi, da zavezniški pogoji sankcionirajo tajno diplomacijo, zavračajo načelo samoodločevanja in priznavajo stari, zgrešeni nazor, da ima zmagovalec pravico opleniti premaganca. Finančni in gospodarski pogoji pomenijo nadaljevanje vladnega nasilja. Resolucija vsebuje tudi protest proti blokadi in zahteva, da se blokada takoj odpravi in dovoli neomejen uvoz živil in surovin v ubožane dežele.

KAMPANJA PROTI VILLI OBNOVLJENA.

Juares, Meh. — Carranza je ukazal generalu Jesus Austin Castru, da prične nemudoma s kampanjo proti Villi v Severozapadnem pasu Mehike. Na to kampanjo odgovarja Villa s protinapadi. Svoje četaše pošilja v kraje, ki so slabo zavarovani po vladnih četah. Ker ima Villa dosti ogleduhov med priprostim ljudstvom, mu je lahko izvedeti, kje je vojaška posadka šibka. Če njegovi četaši opazijo, da niso kos vladnim četam, se hitro umaknejo v gorovje, v katerem imajo svoja skrivališča.

Nenadne napade Villovih četašev proglase gotovi interesi za velike zmage baditskega poglavarja in zakriče, da je življenje tujcev v nevarnosti. Well, življenje tujcev ni nikjer varno pred banditi. Cestni roparji, ki tako predrzno nastopajo v velikih ameriških mestih, še tudi niso nikdar vprašali svojih žrtev, če so Američani ali tujci, ampak so zahtevali od žrtve denar in vrednosti, ki jih je imela pri sebi. Če se je žrtev branila, so ji pa izpihnili življensko luč. Tako je tudi v Mehiki. Banditje so pač povsod enaki v obnašanju.

Carranza se pošteno trudi, da odpravi banidtstvo, ki evete še iz za časa Diazevega režima. Ljudje, katerim so se zgodile vnebovpijoče krivice, so zbežali v gorovje in postali banditje. Pod Diazovim režimom so se roparske tolpe množile, sedaj se pa krčijo. To je razlika med Diazevim in sedanjim režimom.

Zapata, vodja banditov na jugu, ni več. In ravnotako bo tudi nekega dne izginil Villa. Sedanja vlada bi že zdavnej obračunila z njim, da ne dobiva po skrivnih potih orožja in streliva. Če banditstvo v Mehiki še ni zatrto, so krivi tisti, ki zalagajo Villo z orožjem in strelivom.

PŠENICA V ILLINOISU.

Springfield, Ill. — Lani v jeseni so farmarji posejali nad sedem sto tisoč akrov sveta več s pšenico, kot v prejšnjem letu. Pridelek kaže, da bo znesel 103% od normale. Spomladanske pšenice so tudi več posejali kot lani. Ozimina je trpela le 2% škode.

V Madisonovem okraju se je pokazala na pšenici vsled prevobile moče neke vrste rja, ki je zelo razširjena v Avstraliji. Eksperti menijo, da je bila ta bolezen zanešena sem iz Avstralije.

Oblasti so izdale oklic na farmarje, naj jim pomagajo zatreti to nevarno žitno bolezen.

IZZA ZASTORJA CENZURE V ITALIJI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

te, izzvati izgrede in jih potem "slavno" potlačiti ter s tem pokazati mirovni konferenci v Parizu, da je dovolj močna za preprečenje socialnih nemirov.

Generalna stavka je bila napovedana za torek 16. aprila, ali delavci niso čakali torka, temveč so ustavili delo že v pondeljek. Ta nastop italijanskega delavstva je povzročil precej komentiranja. Mnenje poznavalcev razmer je, da italijanski delavci ne zaupajo dosti nekaterim voditeljem v politični in strokovni organizaciji in zato jemljejo iniciativo v svoje roke, kadar se jim zdi, da je akcija potrebna. V pondeljek je bil mir, toda drugi dan so kapitalisti in njihovi hlapci pokazali, kakšno igro igrajo.

Počivalo je vse delo in celo prodajalnice so bile zaprte in trgovski pomočniki so se pridružili stavkarjem. Desettisoče delavcev in njihovih žen ter otrok je napolnilo Areno ,kjer se je vršil socialistični shod. Istočasno se je pa zbralo na Plaza del Duomo in pozneje pod Gallerio kakih 2000 častnikov in "arditov" (prostovoljcev, ki so vneti za tepež) ter dijakov, ki so več ur poslušali hujskajoče protisocialistične govore.

Medtem se je v Areni vršil shod štrajkarjev povsem mirno. Ko je bila izčrpana lista socialističnih govornikov, so voditelji pozivali delavce, da se razidejo. Radikalci so pa predlagali, da se štrajkarji postavijo v vrsto in korakajo v središče mesta, to je na Plaza del Duomo. Velika večina štrajkarjev se je odzvala, kajti nihče ni hotel biti zadnji .

Nekaj hipov pozneje je tisoče delavcev korakalo po ulicah in policija jih ni ovirala. Ko so pa prve vrste dospele na široko ulico, ki vodi na omenjeni trg, se je zakadila proti njim prva kolona vojakov in dijakov; obenem je oddelek policistov napadel delavce. Častniki so ukazali vojakom, da naj zapro ulico in odrežejo ostale tisoče štrajkarjev od prvih, ki so bili takorekoč zajeti, ali vojaki so prezrli povelje, pustili so delavce dalje in nato so streljaji nanje preko policistov. Delavci so odgovorili s streli in policijski kordon je bil takoj razpršen. Krogle vojakov so usmrtile dve ženski in dva moška: nekaj drugih je bilo ranjenih.

V par trenotkih je besnela bitka na trgu. Delavci so bili oboroženi večjidel s palicami in tupatam je kdo imel revolver, toda v sili so pograbili vse, kar jim je prišlo pod roko in polastili so se orožja padlih policistov in vojakov.

V tem času, ko je divjala bitka na Plaza del Duomo, je druga četa, obstoječa iz par sto oficirjev, arditov in študentov napadla poslopje, kjer se urejuje in tiska socialistični dnevnik "Avanti". Na čelu čete je nekdo nosil črno bandero. V oknu bližnje hiše je počil strel in krogla je zadela vojaka v četi. Nato so napadalci kakor besni udrli v poslopje. Pomožni uredniki so zbežali na streho in si na ta način rešili življenje. Vlomilci so zmetali na ulico pisalne mize in drugo pisarniško opremo, katero je drhal zmetala na kup in sežgala. Pokvarili so tudi stroje za stavljenje črk in tiskarski stroj.

Medtem se je bilo zmračilo. Močne vojaške čete so se pojavile na ulicah in boji so prenehali, toda delavci so sklenili, da bodo nadaljevali štrajk. Kljub ostri cenzuri se je razširila vest o bitki v Rimu po vsej Italiji in dva dni pozneje je bila razglašena generalna stavka v Turinu, Bologni in Neaplu. Stavka je trajala tri dni.

Vlada je kasneje uvedla preiskavo in odslovila nekaj častnikov, ki so provocirali bitko v Rimu. Vlada je menda s tem hotela potolažiti delavce, česar pa ni dosegla. Bodočnost Italije pripada socialistom. Stranka raste dnevno. — Arthur Caroti.

DELEGATJE NEMŠKE AVSTRIJE SO PRIŠLI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

mada v slučaju, da Nemčija zavrne mir.

Pari, 15. maja. — Velika četvorica je danes v celoti zavrgla delavski program ,ki ga je predložila nemška delegacija pred nekaj dnevi. Zavezniki odgovarjajo Nemcem, da delavski problemi, na katere upozarjajo Nemci, se bodo lahko obravnavali po določbah v mirovni pogodbi in še posebej v paktu lige narodov.

Wilson, Clemenceau, Lloyd George in Orlando nadaljujejo z obdelavanjem nemško-avstrijske mirovne pogodbe. Delegatje Nemške Avstrije predlože jutri svoje poverilnice zavezniški komisiji.

Zunanji ministri velikih zavezniških držav so včeraj razpravljali o skupni okupaciji Šlezviga, kadar nemške čete izpraznijo to deželo. Predloženo je bilo, da ameriške in zavezniške čete skrbe za red in mir v Šlezvigu dokler se ne izvrši plebiscit.

Italijani napadli in zasramovali ameriške vojake.

New York, 15. maja. — Ameriški vojaki in drugi Američani, ki so se vrnili s parnikom "Pesaro" iz Italije, pripovedujejo, kako je italijanska drhal prve dni po znani Wilsonovi izjavi napadala in zasramovala Američane v Italiji. James B. Minor iz Chicage je dejal, da je ameriška uniforma danes tako priljubljena v Italiji kakor kača na majski zabavi. Ivor H. Williams iz Minneapolisa je povedal, da so Italijani metali kamenje na ameriške vojake v okolici Rima. Izbruh sovraštva napram Američanom je bil tako velik, da je bilo ukazano ameriškim vojakom, da se smejo iz svojih bivališč 24 ur. Demonstracije pred glavnim ameriškim vojnim stanom v Rimu dne 24. aprila so bile tako velike, da so morali karabinerji razpršiti drhal.

Rev. Ludden, ki se je vrnil z vojaki, pravi, da italijansko ljudstvo ni sovražno napram Ameriki, pač pa so italijanski diplomatje organizirali protiameriške demonstracije v svrho propagande.

Ruski boljševiki so zadovoljni s pogodbo.

Berlin. — Ruski boljševiki v Berlinu so izjavili pred ameriškimi poročevalci, da so povsem zadovoljni z mirovno pogodbo entente. "Pogoji te vrste so bili potrebni," je rekel neki Leninov zastopnik, "da prepričajo nemški proletarijat, da je zapadni kapitalistični imperializem njegov največji sovražnik. Zdaj so nemški delavci prepričani. Rusija ne agitira za alijanco, pripravljena pa je pomagati nemškemu proletarijatu, če mu bo ententa poskušala vsiliti kapitalistične pogoje."

Nemška vlada je pričela umikati nemške čete z boljševiške fronte in jih prevaža na poljsko fronto. To početje bo pomoglo ruski rdeči armadi, da se lahko vrže na rumunsko fronto in skuša pomagati ogrski sovjetski republiki. Obenem je to gibanje odprlo pot ruskim boljševiškim četam v vzhodno Prusijo ob Baltiškem morju.

Tassilov grad spremenjen v bolnišnico.

Dunaj. — Ogrska sovjetska vlada je zasegla mogočen grad kneza Tassila, v katerem se nahaja velika zbirka raznih dragocenih umetnin. Vlada namerava spremeniti grad v zdravišče.

Holandska vlada se ne briga za kajzerja.

Haag, 15. maja. — Nizozemska vlada je izjavila, da ni res, da je sklenila izročiti Viljema Hohenzollerna ententi, kot je bilo poročano zadnjo nedeljo. Vlada pravi ,da vprašanje bivšega kajzerja se tiče le Nemčije in entente, ne pa Holandije.

Irski republičani oteli jetnika.

Knocklong, Irska. — Oborožena četica sinfeinovcev (republičanov) je v sredo napadla štiri policiste, ki so vodili vjetega sinnféinovca v Cork. Napadalci so rešili jetnika, ubili enega policista in ranili druzega, dočim sta ostala dva pobegnila. Knocklong je majhno mestece 18 milj južnovzhodno od Limericka.

Nemci v okupiranih krajih ne smejo žalovati.

Coblenz, Nemčija. — Nekatere kavarne v tukajšnjem mestu so se odzvale pozivu nemške centralne vlade in zaprle vrata v znak javnega žalovanja vsled trdih mirovnih pogojev. Ameriški poveljnik je pa ukazal kavarnarjem, da takoj odpro vrata in prenehajo z žalovanjem.

FARMARJEVO HČER SO NAŠLI PRETEPENO IN NEZAVESTNO.

Steubenville, O. — Na Irondalski cesti blizo neke lesene barake so našli 18-letno Viktorijo Garwellovo, hčer bogatega farmarja, ležati v nezavesti. Znamenja na glavi govore, da jo je neznan zločinec toliko časa tolkel po glavi s samokresom, dokler ni omedlela.

Vest o zločinu se je kmalu razširila med farmarji, ki so vreli skupaj od vseh strani, da izslede napadalca.

Zdravniki so jo po daljšem prizadevanju spravili toliko k zavesti, da je povedala nekatere dogodke o napadu. Dejala je, da se ji je pridružil tujec, ko se je nahajala v bližini otroškega doma, ne spominja se pa, kako je tujec izvršil napad.

Blizo lesene barake so našli okrvavljen samokres, s katerim je napadalec udaril svojo žrtev po glavi. Zločinec je zbežal, ko je udaril dekleta po glavi, najbrž se je zbal, da jo je ubil.

Zdravniki dvomijo, da dekle okreva, ker ima lobanjo počeno.

Farmarji so se razdelili v patrulje in preiskujejo griče, da najdejo napadalca.

Podlaga znanstva jih stori trpežne.

"Skoro leto dni že nosim čevlje z Neolin podplati, ki so na videz še tako celi, kakor tedaj, ko sem jih kupil"—piše W. H. Cocke, častnik A. E. F. iz Francije.

Samo Neolin podplati morejo prestati to poskušnjo, to pa radi tega, ker jim je dana posebna gibčnost trpežnost na poseben znanstveno preizkušen način. Da znižaš stroške za čevlje, kupi vedno take, ki imajo trpežne podplate. Dobiš jih v raznih krojih za moške ženske in otroke.

Pomisli—Neolin podplati so nepremočljivi in gibki ter se dobe povsod za popravo ponošenih čevljev. Izdeluje jih The Goodyear Tire & Rubber Co., Akron, Ohio, ki dela tudi lahkonoge pete, katerih trpežnost je zajamčena.

Neolin Soles

Trade Mark Reg. U. S. Pat. Off.

MI KUPUJEMO IN PRODAJAMO LIBERTY BONDE ZA GOTOV DENAR.

Ni treba čakati — brez odlaganja. Plačujemo jih po dnevni New yorški ceni. Mi plačamo prodajalcu vse obresti do dneva prodaje.

MARTENS & CO.
125 West Madison St.
Chicago, Ill. pri tleh.

RAD BI IZVEDEL

za naslov od bratov moje soproge FRANKA SUŠANJ in PETER SUŠANJ, doma sta iz Dolni Ruščavac. Cenjene rojake uljudno prosim, ako kdo ve za njiju naslove naj mi to naznani, če pa bosta sama čitala ta oglas, naj mi pišeta na moj naslov: **Frank Kinkela, 1721 E. 30th Street, Lorain, Ohio.**

NAPRODAJ PO NIZKI CENI.

Proda se en aker zemlje, 6 sobna hiša poleg kare, kokošnjak, hlev za prašiče, dosti sadnega drevja, in vrt za zelenjad. Zelenjava v pokritem vrtu. Dobi se za nizko ceno $2,100. Na lahke obroke. Vprašajte pri **Frank Vidmarju**, Lawndale Ave., Lyons, Ill.

RAD BI IZVEDEL

za svojo ženo Ano Babič, katera mi je pobegnila še dne 30. aprila. Predno sem odšel na delo v jutro bila je še doma in ko sem se pa vrnil iz dela domov, ni bilo več nobenoga sledu po njej. Pustila mi je enega otroka. Pobrala mi je ves moj prisluženi denar in tudi Liberty Loan Bonde v znesku za $200.00. Ona je srednje postave, malo pegasta po obrazu, seboj ima deteta hčerko 10 mesecev staro z imenom Kristina. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve, kje se nahaja, da mi naznanijo njen sedanji naslov za kar bom vsakem zelo hvaležen. Moj naslov je: **John Babič, P. O. box 295, De Pue, Ill.** (May 14-15-16-17)

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

Severovo zdravilo ... zdravje v družinah

Zdravje družine

je najdragocenejši zaklad in bi ga bilo vsled tega treba varovati zelo oprezno napram vsem izpostavljenim boleznim. Po prvih znakih oslabelosti naj si bo želodca, jeter ali drobja, vzemite

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski Balzam), ki je dobro poznan tonic za prebavo in gre naravnost za vzroki, ki provzročajo sitnosti in odstranjo komplikacije. Deluje na jetra, omogočuje njih delovanje in konča neprebavljanje, zaprtje in dispepsijo. Naprodaj v vseh lekarnah. Cena 85c.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in moške bolezni.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2388

843 E. Ohio Street,
N.S.PITTSBURGH,PA.

POZOR! POZOR!

Izšel je novi obširni cenik

Domačih Zeliščnih Zdravil

(priporočenih po župniku Kneippu)

Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezni se rabi.

Ta cenik bo vodnik k Vašemu zdravju.

Pišite ponj še danes. Pošljem ga brezplačno.

MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall Sta.
NEW YORK, N. Y.

Kisli želodec.

LAXCARIN VAM VREDI ŽELODEC ČASU PET MINUT.

Ako je vaš želodec pokvarjen, ako se vam vzdiguje po jedi kisli plini, tedaj potrebujete Laxcarina.

Laxcarinove želodčne tablete dajo hitro pomoč, sicer narede še več, te odženejo strupene pline, ki se zbirajo v želodcu vsled slabe hrane, vredi povnovno želodec k pravemu delu in dobremu prebavljanju brez posebnih sitnosti.

Ako ste imeli ali imate sitnosti vsled zaprtnice, bolečine in nered v črevih, slabo prebavo, glavobol, zgubo slasti do jedi, kisli želodec, plinove vzdige iz želodca, tedaj Laxcarin je ravno pravo zdravilo za vas. V kroničnih ali starih boleznih je najboljše, če si naročite dovolj tega zdravila za popolno zdravljenje, torej šest zavojev, kar stane pet dolarjev. Ali pa naročite samo en zavoj za en dolar. Cena za zastopnike in agente je le $8.50 za tucat.

Marsikdo skuša ponarediti Laxcarin vsled njegove izvrstne zdravstvene vrednosti. Pazite torej. Ponaredbe vam znajo škodovati. Pišite naravnost na:

Laxcarin Products Co., Dept. Z. 3, Pittsburgh, Pa., ker Laxcarin se ne prodava v lekarnah.

PRIHODNJI PARNIKI ZA V EVROPO.

Maja 24—Rochambeau v Havre $63.00

Maja 28—Noordam v Havre .... $95.00 (2. cabin)

Za vožnje listke pišite ali se oglasite pri:

EMIL KISS
BANKIR

133 Second Ave.,
New York, N. Y.

Menjalnica denarja in pošiljanje denarja v Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo in Srbijo.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglase so odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejmemo do njih nobene odgovornosti. Vsak kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč naj sam sebi pripiše. Vsako odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravništvo lista.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

PREDSEDNIK: Vincent Cainkar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrast, Box 140, Conemaugh, Pa.
TAJNIK: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDELKA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale av., Chicago.
BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK.

Jože Ambrožič, predsednik, Box 251, Conemaugh, Pa.
John Underwood, 400 May St., Springfield, Ill.
Martin Železnikar, Box 376, Barberton, Ohio.
Jos. Radišek, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Somrak, 6630 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pleteršek, Box 430, Bridgeville, Pa.
Anton Radišek, Box 72, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.
Leo Kukar, Box 340, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 14818 Holo Ave., Collinwood, Ohio.
Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Jos. Kalan, 6101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincent Cainkar, Jože Ambrožič in Matt Petrovič.

ZDRUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Tršelj. Jos. Stark.
Joško Oven. Mary Udovič.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik.

POZOR! — Vse denarne pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote splošno, naj se pošiljajo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse zadeve [illegible] podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Jože Ambrožič, Box 251, Conemaugh, Pa.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincent Cainkarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, oznanila, oglasi, naročnina in splošno vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vi lahko pošljete denar v vašo staro domovino, kakor preje.

Uprašajte za cene in druge podrobnosti pri

John Nemeth State Bank

1597 Second Ave., New York,
Cor. 83rd St.

DENARNE NAKAZNICE ZA JUGOSLAVIJO

(Serbijo, Hrvatsko, Slovensko in Dalmacijo)

po določbah Federal Reserve Board skozi

American Relief Association (ameriška družba za pomoč) pravilno odposlano.

PRESKRBIMO PAROBRODNE LISTKE

Pišite nam v vašem materinskem jeziku na:

VON POLENZ CO., BANKERS,
60 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

VI LAHKO IMATE DOBRO ZDRAVJE ZA 3 CENTE IZVESTE KAKO.

Ako se počutite strujeni in amučeni—ako trpite vsled nervoznosti, želodčne ali obistne bolezni, splošna oslabelost, glavobol, izguba slasti do jedi, slaba prebava, [illegible] ... potem pišite nam in nam priložite vaš natančen naslov in mi vam bodemo poslali s naobratno pošto brez vsakih nadaljnih obveznosti na vaši strani POPOLNOMA PROSTO dovolj za tri dni.

JUVITO

zdravilo ki je sestavljeno iz samih čistih in zbranih zelišč, sražčenih na solncu in drago matere narave vrtu. To ni nobeno novo zdravilo, to je vendar nekaj starega česar so že preiskusili in se je izkazalo izvrstno ... [illegible] ... Pustite nas, da vam pomagamo pri vašem zdravju.

JUVITO LABORATORY
SOUTH HILL BRANCH NO. 6
PITTSBURGH, PA.

DELAVEC, ki želi razširiti svoje duševno obzorje, je naročen na dnevnik "Prosveta".

ZASTONJ!

V mesecu maju bodemo dali en dolar vredni zavoj pravega in najbolj znanega zdravila za čiščenje črev po imenu

BOLGARSKE ČAJNE TABLETE

z vsakim naročilom vrednosti pet dolarjev. Pošljite nam pet dolarjev s tem oglasom pri naročilu in mi vam takoj odpošljemo SEDEM ZAVOJEV najbolj svetovno znanega KRI ČISTILCA, ŽELODČNEGA ČISTILA in VRAVNATELJA ČREV. Kateri se ne prodava v nobeni lekarni in ne pri nobeni drugi osebi. (Mi ne prodavamo več krvnega zdravilnega čaja.)

7 zavojev $5.00. 1 zavoj $1.00.

Se prodava samo pri:

MARVEL MEDICINES COMPANY,
No. 6 Bldg., 413 4th Avenue.
P. O. Box 963, Pittsburgh, Pa.

FARMA NAPRODAJ.

Proda se 40 akrov farma s dobrimi poslopji in blizu mesta. $600 je treba plačati takoj in ostalo $1,300 pa na lahke obroke. Za vse podrobnosti zglasite se pri:

HERMAN THIEFENTHALER,
308 Mattheus Building,
vogal 3. cesta in Grand Avenue,
Milwaukee, Wis.

FARMARJI PRODAJO DRAŽJE IN PLAČATI MORAJO TUDI DRAŽJE.

Vse potrebščine za farmarje so dražje kot prej; cene pridelkom se ne višajo vzporedno z drugimi potrebščinami.

Marsikdo si stavi vprašanje, kako da se vsi poljski pridelki vedno dražijo in da cena nič ne pada. Na to vprašanje odgovarjajo farmarji. Ti izjavljajo, da so se cene raznim potrebščinam, katere rabijo sami, podražile za več odstotkov, kot so oni podražili svoje pridelke.

Tako izjavljajo, da so leta 1915 prodajali svoje pridelke za tri odstotke ceneje, kot pa prejšnje leto, toda plačevati so morali vse stvari, katere so sami kupovali za devet odstotkov dražje. Istotako je bilo tudi ob pričetku vojne. Farmarji pravijo, da so se cene poljskim pridelkom podražile samo za dvanajst odstotkov, dočim so sami morali plačevati svoje potrebščine za 21 odstotkov dražje.

Boljše je bilo leta 1917, ko so se vse cene pridelkom podražile za 74 odstotkov, dočim so sami plačevali samo 49 odstotkov dražje.

Akoravno so se tudi plače poljskim delavcem višale, toda nikdar se niso toliko, kot se je cena raznim poljskim pridelkom.

Kakor se je cena raznim poljskim pridelkom vedno višala, tako se je tudi cena živini. Včasih je bila cena živini večja, včasih pa poljskim pridelkom. Tako se je na primer zvišala cena poljskim pridelkom l. 1915 za dva odstotka, dočim se je cena živini za osem. Od leta 1915 se je pa cena poljskim pridelkom zvišala za večje odstotke kot pa klavni živini. Leta 1918 so bili poljski pridelki že za 108 odstotkov dražji kot leta 1914, dočim je bila cena klavni živini višja samo za 88 odstotkov.

Cene raznim potrebščinam kot n. pr. poljskim strojem, premogu in drugim so se pa podražile za več kot so se pa poljski pridelki ali klavni živini. Farmarji tožijo o veliki draginji in ljudstvo istotako, da se cena življenskim potrebščinam vedno viša. Kdo je torej vzrok draginji? Ako farmarji morajo vse potrebščine, katere rabijo plačevati vedno dražje, morajo tudi gledati, da prodajo vse svoje pridelke dražje, ker drugače ne morejo izhajati. Farmarji ne tožijo, da so delavske plače vzrok draginji, ampak da so razni veletovarnarji poljedelskih strojev in drugih potrebščin vzrok draginji. Torej privatni podjetniki, kateri izkoriščajo vse sloje ljudstva, pobašejo večje oderuške dobičke. Poleg tega pa draže ceno življenskim potrebščinam razni prekupniki ali agenti, kateri so le pijavke. Mesto da bi poljedelski pridelki prišli direktno od producentov v roke konzumentom, jih pa pokupijo razni prekupniki, kateri potem, ko pobašejo velik delež dobička, oddajo drugim veletrgovcem. Na ta način se cena vedno viša in viša.

POLITIČARJI STARIH STRANK SE BOJE ZA SVOJO POSEST.

Springfield, Ill. — Legislaturni senat je sprejel predlogo, ki določa za Chicago nestrankarske volitve. Za predlogo je glasovalo osem in dvajset senatorjev, proti nji pa deset.

Predloga odpravlja strankarske primarne volitve za župana, mestnega pisarja, mestnega blagajnika in občinske svetovalce.

Na podlagi novega zakona bo moral kandidat vložiti peticijo, da pride na list za kandidate. Peticijo morata podpisati najmanj dva odstotka in ne več kot pet odstotkov volilcev v okraju, v katerem kandidira. Imena pridejo pri primarnih volitvah po abecednem redu na glasovnico. Če noben kandidat ne dobi absolutne večine, tedaj gresta kandidata, ki imata največ glasov na glasovnico. Kandidat, ki dobi pri primarnih volitvah absolutno večino, je izvoljen.

Predloga pojde zdaj v zbornico, v kateri bo opozicija mnogo večja, kot je bila v senatu.

... interesi, ki se boje, da zmagajo delavci pri občinskih volitvah, odkar so se organizirali v svoji politični stranki. S takimi zakoni skušajo privatni interesi obdržati Chicago v svoji oblasti. Seveda se gospodje motijo, če mislijo, da bodo take metode rešile njih potapljajočo ladjo, kajti vprav take metode dokazujejo delavstvu, da mora biti dobro politično organizirano, če hoče vreči privatne interese iz sedla.

O predlogi so senatorji glasovali takole:

DA.

Atwood,	Curtis,	Manny,
Austin,	Dunlap,	McCullough,
Bailey,	Duvall,	McNay,
Barbour,	Essington,	Sadler,
Barr,	Gorman,	Spence,
Boehm,	Hughes,	Swift,
Carlson,	Hull,	Turnbaugh,
Clark,	Kessinger,	Wheeler,
Cliffe,	Lantz,	Wood—28.
Cornwell,		

NE.

Brady,	Dailey,	Jewell,
Broderick,	Ettelson,	Roos
Canaday,	Hewitt,	Sullivan—10.
Carroll		

ZDRUŽENE DRŽAVE IMAJO 9,000 BOLNIŠNIC.

Washington, D. C. — Zvezni vladni delavski department poroča, da je v Zdr. državah 9,000 bolnišnic, v katerih je prostora za za 869,000 bolnikov. V teh bolnišnicah je vposljenih okrog 1,250,000 oseb, katere so imele v svoji oskrbi v enem letu nad 8,000,000 bolnikov vseh spolov. Denarja je investiranega v bolnišnicah približno nad dve miljardi in tri četrtine miljarde je stroškov za celo leto za vzdržavanje teh bolnišnic.

Pred 50 leti je bilo v Združenih državah samo 149 bolnišnic, v katerih je bilo prostora za 35,453 bolnikov in od teh je bilo 55 bolnišnic za neozdravljive bolnike, 43 bolnišnic za revne bolnike, za katere so morale skrbeti mesta in občine in samo 51 bolnišnic je bilo za druge bolnike. In še od teh je bilo 40 bolnišnic pod cerkveno upravo, 15 bolnišnic je bilo pod privatno kontrolo in le ena bolnišnica je bila last neke korporacije.

Z ozirom na posamezne države je v državi New York največ bolnišnic in sicer 768, v katerih je prostora za 104,797 bolnikov. Za njo pride država Kalifornija s 473 bolnišnicami, v katerih je prostora za 32,105 bolnikov; Illinois 435 bolnišnic 48,857 in postelj; Massachusets, 505 bolnišnic in 43,023 postelj in Pennsylvania, ki ima 640 bolnišnic in 58,216 postelj.

Od teh 9,000 bolnišnic je dve sto bolnišnic, katere so pod kontrolo raznih industrijskih velepodjetij, v katerih je prostora za 6,287 bolnikov, da dobe prvo pomoč, ako se jim prigodi kaka nesreča.

Poleg navedenih bolnišnic imamo 215 porodnišnic, v katerih je 8,995 postelj.

Po zadnji statistiki pride ena bolnišnica na vsakih 168 oseb.

ORGANIZIRANJE UČITELJEV NAPREDUJE DOBRO.

Washington, D. C. — Po poročilih, katera dobiva vladni delavski department se učitelji vedno bolj zanimajo za organizacijo "Ameriška učiteljska zveza", katera ima sedaj že 70 krajevnih organizacij. Kakor kažejo razna poročila se učitelji v raznih ameriških mest rapidno organizirajo. V zadnjem času so se organizirali učitelji v Bostonu in profesorji na illinoiški univerzi. Poslovnic je bilo izdanih 36 za novoustanovljene krajevne organizacije.

Vzrok organiziranja je skrajno nizka plača, katera znaša povprečno $600 na leto. Na tisoče učiteljev je pa, ki dobivajo manj kot $400 na leto plače. To je sramotna nizka plača za učitelje, od katerih se zahteva vsemogoče stvari za tako nizko plačo. Merodajni faktorji bi že lahko prišli do zaključka, da so učitelji najvažnejši uradniki, ker od teh je odvisna bodočnost ameriškega naroda. Ako bodo dobivali učitelji primerno plačo, bodo tudi bolje poučevali otroke, ker bodo vedeli, da prijemajo plačilo za svoj trud. Dosedaj so pa plačevali učitelje po stari avstrijski metodi, kjer so dobivali učitelji toliko plače, da jim ni bilo živeti ne umreti. Kdo naj se pa preživi v sedanjih razmerah s $600 na leto? Za kaj bo porabil učitel $400? In teh je na tisoče, kot poroča vladni delavski department. Govori se nekaj, da bodo zvišali plačo sorazmerno za $100 na leto in v nekaterih državah in okrajih so že zvišali za sto in $150.00 na leto. Toda to je le kapljica v morje, ker so se cene zvišale za dvakratno v odstotkih.

CESTNOŽELEZNIŠKA DRUŽBA ZAHTEVA POVIŠANJE VOZNINE.

Charleston, W. Va. — Monongalia Valley Traction kompanija zahteva, da se voznina poviša na sedem centov. Sedaj plačajo pa sažirji v mestu pet centov, na deželi pa šest centov voznine. Kompanija ima cestne železnice v več mestih in seveda zveze med njimi. Družba ni zadovoljna le s povišanjem voznine, ampak zahteva, da se poviša cena za električno silo, ki jo oddaja konzumentom. Vložila je peticijo posebej, tako da se bo najbrž vršilo zaslišanje za vsako stvar ločeno drugo od drugega. Zaslišanje prične dne 27 maja.

V podjetniških krogih je zdaj mnogo govorenja, da je treba znižati delavske mezde, če hočemo, da padejo cene produktom. Take govorice imajo le namen nasuti ljudstvu pesek v oči, da ljudstvo ne opazi, da podjetniki ne mislijo na znižanje cen, čeprav bi padle delavske mezde, ki so tako prenizke v tej splošni draginji. Če bi podjetniki imeli resno voljo, da hočejo znižati cene, bi cestnoželezniška družba ne prihajala z zahtevo na dan, da je treba povišati voznino in ceno električni sili.

MILJONARJI MED SABO.

New York, N. Y. — Miljonarji, čeprav so bratje in sestre, se ravnotako spopadejo med sabo kot navadni ljudje. Škandalov se med njimi dogodi seveda več kot pri siromakih, ker imajo več časa in denarja na razpolago.

Sedaj so se sprli med sabo v Gouldovi družini. Jay Gould je umrl v decembru leta 1892. Zapustil je okoli osemdeset miljonov dolarjev premoženja, kar je bila za tiste čase izredno lepa vsotica.

Premoženje je upravljal starejši brat George J. Gould. Vse je šlo gladko, dokler ni njegov brat Frank J. Gould vložil proti njemu tožbe, da se odstavi kot upravitelj očetove zapuščine radi nezmožnosti. Frank očita svojemu bratu, da je s slabim gospodarstvom zapravil pet in dvajset miljonov dolarjev. Podpira ga njegova sestra Ana Gould, bivša komtesa de Castellane in zdaj vojvodinja Talleyrandska. Sestra Helena M. Gould, omožena Finley Shepard, je pa potegnila s starejšim bratom in pravi: "Ko bodo znana vsa dejstva, bo jasno, da je brat pošteno upravljal očetovo zapuščino."

George izjavlja, da je obdolžitev krivična in predlaga, da se izbere nepristranski razsodnik, kateremu naj se izroči vsa zadeva v preiskavo in razsodbo.

Spor v družini traja že od leta 1912, ko je George spodrinil svojega brata iz upravnega sveta International & Great Northern železnice in vrinil sebe na njegovo mesto.

KATOLIŠKA CERKEV, SOCIALIZEM IN BOLJŠEVIZEM.

Santa Fe, N. Mex. — Škof Lillis iz Kansas Cityja, je dejal v pridigi pri vstoličenju katoliškega nadškofa Albert Daegerja: "V končnom boju nad zakonom, redom in socializmom se bo pronašlo, da je katoliška cerkev največja trdnjava proti njemu." Po teh besedah je škof dejal, da so posestniške pravice naravne pravice in človek, ki nastopi proti naravnim pravicam, je tiran.

Čudno je, da škof ni govoril o pravicah in postavah, kajti v navadi je bilo, da so škofje najrajše sklicevali na božje postave in pravice. Ali te pravice ne postojé več? Tako modrujejo zdaj verniki med sabo, ki so poslušali škofovo pridigo.

POSLEDICE NEZAKONITE OPERACIJE.

Norwalk, Conn. — Ogledniška preiskava je dognala, da je mlada žena, ki so jo našli v močvirju blizo New Cannaana, umrla na posledicah nepostavne operacije. Ženska je fino oblečena in pripada po sodbi mrliškega oglednika k takozvani boljši družbi. Umrla je najbrž še v New Yorku in zločinci so jo odpeljali na samotni kraj, da zbrišejo sled za svojim hudodelstvom.

PRISMODARIJA.

Youngstown, O. — Mestne občine v Ameriki so sprejele že marsikatero določbo, ki nas spominja na norišnice. Odredba, ki je bila sprejeta v Youngstownu, pa presega vse take odredbe, ki sodijo v blaznice.

Mestni svet je sklenil, da se znižajo stopnice pri vozovih ulične železnice, ker so prišla v modo ozka krila za žensko. Škoda, da "brihtni" mestni očetje niso sklenili, da se smejo voziti z ulično železnico le tiste ženske, ki so oblečene po najnovejši modi, da tako dokažejo, da so prežeti z modno blaznostjo.

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Polski spisal ***Sienkiewiwicz.*** — Poslovenil ***Podravski.***

Nadaljevanje.

Knez Jeremija bi se bil spuntal proti samemu sebi, ko bi ne bil Višnjevecki, ne bil bi ponosen. Čutil se je veljavnejšega od drugih — zato je bilo tudi veliko njegovo trpljenje.

Častniki so celo govorili, da knez ne počaka volitve, da odide iz Varšave, pa motili so se. Knez ni le ostal, marveč je še obiskal krajeviča Kazimira v Neporetu ;sprejel ga je nenavadno milostljivo. Potem se je vrnil v mesto za dalj časa, kakor so to zahtevale priprave za vojsko. Treba je bilo najti sredstva za organizovanje vojske, ki se je osnovala le na Karolove stroške. Nekatere polke so že poslali v Rusijo, toda treba je bilo pripraviti in izuriti še drugih. V ta namen je pošiljal knez izvedene svoje častnike na vse strani. Doslej sta bila že odpotovala Kušelj in Veršulj, naposled je prišla vrsta na Volodijevskega.

Nekega krasnega dne ga pozovejo h knezu, ki mu je dal naslednji ukaz:

"Pojdite, gospod v Zaborovo, kjer že čakajo za vojsko namenjeni konji. Preglejte in izberite in plačajte jih gospodu Traskovskemu ter pripeljite sem. Novce dobite s to mojo pobotnico pri blagajniku.

Gospod Volodijevski se živo poprime dela, vzame denar in še istega dne odrine z Zaglobo v Zaborovo. Za njima so peljali voz z denarji, katerega je spremljalo deset vojakov. Potovali so počasi, ker je na tej strani Varšave po vsej okolici kar mrgolelo plemstva, služabnikov, voz in konj. Ob cesti ležeče vasi so bile do Babice prenapolnjene z ljudmi, da ni bilo v nobeni dobiti kake prazne sobe. V taki gnječi so lahko nastali različni prepiri — katerim se tudi kljub skromnemu obnašanju nista odtegnila naša prijatelja.

Dospevši v Babico, zagledata pred krčmo nekoliko plemstva, ki je zasedalo konje, da bi šlo dalje svojo pot. Oba oddelka se pozdravita; že sta menila iti vsaksebi, ko eden jezdecev zagleda gospoda Volodijevskega ter ne rekši besedice, požene konja proti njemu.

"Tukaj si bratec!" reče. "Skrival si se mi, pa sem te le našel — sedaj mi več ne uideš! Hej, gospodje!" zakliče svojim tovarišem, "počakajte nekoliko! Imam še poravnati s tem le gospodom neko zadevo... bodite mi priče!"

Gospod Volodijevski se uljudno nasmehne. Spoznal je Harlampa.

"Bog mi je priča, da se nisem skrival," odvrne; "da, še iskal se mvas, da bi vas vprašal, če se še hudujete name; toda ni se mi posrečilo srečati se z vami."

"Gospod Mihael," zašepata Zagloba, "pomni, da si v službi."

"Vem," reče Volodijevski.

"Vstavite se!" zavpije Harlamp. "Gospodje, obljubil sem temu golobradcu, da mu odsečem obe ušesi —in odsečem mu jih, kakor gotovo sem Harlamp. Bodite, gospodje, nama za priče, ti golobradec pa vstavi svoje ljudi!"

"Ne morem, kakor mi je Bo gmil, ne morem!" odvrne Volodijevski. "Potrpite vsaj par dni!"

"Kako, ne moreš? Zbal si se. Če se takoj ne postaviš na odločeno mesto, oplazim te takoj, da te ni ded ni babica več ne spoznata. O komar! Strupeni gad . . . Zahajati drugim na pot znaš, pred sabljo pa bežiš!"

"Vidim," oglasi se vmes Zagloba, "da loviš gospod, svoj lastni hrbet. Pazi samo, da te ta koma rres ne piči; takrat ti ne pomagajo več nobeni obkladki... Mar ne vidiš, da je ta častnik v službi? Poglej no voz z denarji in znaj ,da blagajnico spremljajoč častnik ne more storiti, kar bi kdo od njega zahteval. Kdor tega ne razume, je bedak, ne pa vojak. Ruskemu vojvodu služimo in doslej nismo bili taki, kakršen si ti; prideš tudi ti na vrsto — samo danes ne!"

"Res se ne sme bojevati, ako spremlja blagajnico!" reče eden Harlampovih tovarišev.

Kaj je meni mar blagajnica!' kriči neukrotljivi Harlamp, "naj sprejme dvoboj, sicer začnem mahati s sabljo."

"Bojeval se danes ne bom, dam ti pa vitežko besedo," odvrne Mihael, "da ga sprejmem; čez tri ali štiri dni, kadar hočete, pa se poskusiva, samo da zvršim poprej svojo službo. Če pa niste zadovoljni s to obljubo, ukažem udariti po vas, ker potem, mislim, nimam opraviti s plemiči, ne z vojaki, ampak z razbojniki. Izberite torej, za sto zlodjev, nimam časa stati tukaj."

Dragonci to slišati, obrnejo takoj puškine cevi na Harlampa in njegove tovariše, to gibanje, kakor tudi odločne besede so napravile na Harlampove tovariše velik vtis.

"Odjenjaj," so dejali Harlampu: "sam si vojak, torej veš, kaj je služba; vrhutega pa poglej, kak drzovitež je. Odjenjaj, dokler te še prosimo."

Gospod Harlamp še mrmra nekaj časa; naposled pa sprevidi, da razjezi svoje tovariše ter celo dragonc ež njimi zaplete v boj; zato se obrne k Volodijevskemu in reče:

"Daj besedo, da prideš na dvoboj."

"Še sam vas poiščem, ker se drznete že drugič me pozivati. Čez štiri dni pridem... Danes je sreda, naj bo torej v soboto ob dveh popoldne. Izberite prostor!"

"Tu v Babici je preveč ljudi," odvrne Harlamp, "torej ni primeren prostor. Pridite torej v Lipkovo, tam je že mirnejše; tudi jaz tja nimam daleč — ker stanujemo v Babici.

"Ali vas bo tudi toliko kakor danes?" vpraša previdni Zagloba.

"O ni treba!" odvrne Harlamp; "pridem samo jaz in gospoda Seliča, moja sorodnika. Tudi vi, upam, pridete brez dragoncev."

"Se dvobojujete pri vas v vojaški družbi?" vpraša gospod Mihael. "Mi nimamo take navade."

"Torej v štirih dneh, v soboto popoldne, v Lipkovem," odgovori Harlamp. "Snidemo se v krčmi in sedaj z Bogom!"

"Z Bogom!" odgovorita Volodijevski in Zagloba.

Protivniki so se mirno razšli. Volodijevski je bil zadovoljen in srečen radi zabave, ki ga čaka. Obetal si je, da prinese gospodu Longinu v dar odsekane brke Harlampove.

Kaj dobre volje je potoval v Zaborov, kjer je našel tudi kraljeviča Kazimira, ki je šel tje na lov. Ker se je Volodijevskemu mudilo, si je le od daleč ogledal nekoliko bodočega kralja. V dveh dnevih je opravil svoj posel, pregledal konje ter plačal jih gospodu Traskovskemu in vrnil se v Varšavo. V soboto ob določenem času, da, še nekoliko poprej pa je že odrinil v Lipkovo z gospodom Zaglobo in Kušljem, katerega je naprosil za drugo

Prijezdivši pred krčmo, v kateri je krčmaril pričo.

žid, stopijó v sobo, da bi si oplaknili nekoliko suha grla ter pri steklenici meda začeli razgovor.

"Ali je gospodar odma?" vpraša Zagloba krčmarja.

"Gospodar je v mestu:

"Ali je veliko plemstva v Lipkovu?"

"Pri nas je prazno. Samo jeden gospod se je ustavil pri meni; sedi v stranski sobi; bogat gospod je, s služabniki in konji."

"Zakaj ni šel na gosposki dvor?"

"Očividno ne pozna našega gospodarja. Sicer pa je dvor zaprt že celi mesec."

"Nemara je gospod Harlamp?" vpraša gospod Zagloba.

"Ne!" odvrne Volodijevski.

"Ej, gospod Mihael, meni se vsaj tako zdi."

"Ne."

"Pojdem, pogledam kdo je . . . Čuj, žid, ali j eta gospod že dolgo tukaj?"

"Danes je prišel, pred dvema urama."

"Ali veš, odkod je?"

"Ne vem; mora biti od daleč; konje je imel močno utrujene; ljudje so dejali, da je izza Visle."

"Čemu se je ustavil v Lipkovu?"

"Kdo ve?"

"Pojdem pogledat," ponovi Zagloba, "nemara je kak znanec?"

In približavši se k zaprtim vratom stranske sobe, potrka s pestjo ob nje ter vpraša:

"Gospod, ali smem vstopiti?"

"Kdo je?" čuje se glas iz sobe.

"Znanec!" odvrne Zagloba, odpirajoč vrata. "Prosim oproščenja, morda vas vznemirjam?" doda, pomolivši glavo v sobo.

Naglo pa odskoči in zaloputne vrata, kakor bi zagledal sam strah. Iz lica mu odseva strah in začudenje; odpre usta ter z odprtimi usti zre Volodijevsga in Kušlja.

"Kaj vam je?" vpraša Volodijevski.

"Za rane Kristusove, tiho!' 'odvrne Zagloba. "Tam je Bohun!"

"Kdo?"

"Bohun!"

Oba častnika skočita po konci.

"Ste li ob pamet? Zdramite se!"

"Bohun, da Bohun!"

"Ni mogoče."

"Kakor sem živ, kakor resnično pred vama stojim! Prisežem pri Bogu in vseh svetnikih.

"Zakaj ste se ga tako ustrašili?" vpraša Volodijevski. "Če je tukaj, nam ga je Bog poslal v naše roke. Pomirite se, gospod . . . Ali ste dobro prepričani, da ni kdo drug?"

"Kakor res z vama govorim. Videl sem ga, ko se je preoblačil."

"Ali vas je videl?"

"Ne vem, zdi se mi, da ne."

Volodijevskemu se zaleskečejo oči.

"Hej, ti žid!" reče potihoma, mahaje z roko. "Pojdi sem. So še kaka druga vrata iz to sobe?"

"Ni jih; vhod je samo v to sobo:"

Prvi in najboljši Specialist za Slovence

Zdravi hitro in uspešno možke in ženske. Pojdite k njemu.

Ako želite točno doznati kakšno bolezen imate, pridite k meni da vas pregledam na X Ray električni mašini, s katero se vaše telo vidi znotraj kakor na dlani. Meni ni treba vgibati kakšno bolezen vi imate kot delajo to drugi zdravniki, ki nimajo takega stroja, jaz jamčim za točni pregled in pravilno zdravljenje. Enake mašine nima vsaki specialist ker le ta stane mnogo denarja. Torej vsled tega pridite k Dr. Osbornu, ako hočete biti hitro in pravilno zdravljeni. On je prvi in najboljši specialist za Slovence v Pittsburghu. Mi govorimo Slovenski jezik in se lahko točno razumemo.

Električno pregledanje na stroju s X žarki.

Dr. Osborne uspešno in hitro zdravi.

Nečista kri, bolečine devodne cevi, mehurja in obisti; bolezen želodca, črev in jeter. | Tajne bolezni, revmatizem, glavobol, nervoznost, kila, bolečine oči, ušes in grla. | Ženske bolezni, srčne bolezni, prsa, pluča in ledja, naduho, posledice influence, rane, srbečine, prišče itd.

Moje cene so zmerne. Svetovanje brezplačne.

Kakršnokoli bolezen imate, se lahko brezskrbi obrnete na:

Profesor Doktor W. J. Osborne, Specijalist

113 Smithfield Street (drugo nadstropje)

En blok od Baltimore in Ohio Dipo. PITTSBURGH, PA.

Uradne ure so: 9 zjutro do 8 zvečer. Nedeljo od 10 do 2. — Prinesite ta oglas seboj. Pazite na moj pravi naslov.